

Nummer: 17UTP02450

Het hoofd afdeling vergunningen, daartoe bevoegd krachtens het besluit 'Primaire mandaat- en volmachtregeling waterschap Brabantse Delta' en 'Besluit ondermandatering door de secretaris-directeur waterschap Brabantse Delta';

beschikkende op het desbetreffende verzoek van 29 juni 2017, ingekomen op 29 juni 2017 geregistreerd onder zaaknummer WBD17-02336.

Van:

Gelet op: - de Waterwet;
- de Keur waterschap Brabantse Delta 2015;
- de Beleidsregels voor waterkering, waterkwantiteit en grondwater.
- de Beleidsregel Hoogtecriteria waterkeringen 2011.

OVERWEGINGEN:

Aanvraag

1. Er is een aanvraag ingediend voor het uitvoeren van waterhuishoudkundige werkzaamheden bestaande uit het:
2. aanleggen van een LS-kabel in de zonering van en kruisend met de regionale waterkering B79 Zuidzeedijk en langs een a- en b-water nabij de Tweede Kruisweg 4 te Dinteloord.
3. De Laagspanningskabel wordt door middel van open ontgraving aangelegd.

Wetgeving

4. Volgens artikel 3.3 van de Keur waterschap Brabantse Delta 2015 is het verboden om zonder vergunning:
  - gebruik te maken van een primaire of regionale waterkering of bijbehorende beschermingszone A, met uitzondering van compartimenteringskeringen, door daarin, daarop, daarboven, daarover of daaronder handelingen te verrichten, werken te behouden of vaste substanties of voorwerpen te laten staan of liggen;
  - in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen, te wijzigen of te behouden.

Algemene regels

5. De volgende aangevraagde werkzaamheden vallen onder algemene regels behorende bij de keur:
  - Aanleggen van een kabel in en nabij a-wateren en b-wateren;
  - en vallen buiten de reikwijdte van deze vergunning.
6. Deze werkzaamheden dienen derhalve te voldoen aan de Algemene Regel 16 die als bijlage bij deze vergunning is gevoegd.

Algemene toetsingskaders van het waterbeheer

7. In artikel 2.1 van de Waterwet zijn de algemene doelstellingen benoemd die richtinggevend zijn bij de uitvoering van het waterbeheer:
  - voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met;
  - bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en;
  - vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.
8. Deze doelstellingen vormen in onderlinge samenhang het toetsingskader bij vergunningverlening.
9. Een vergunning wordt geweigerd indien deze niet verenigbaar is met de doelstellingen van het waterbeheer en het niet mogelijk is om de belangen van het waterbeheer door het verbinden van voorschriften of beperkingen voldoende te beschermen.
10. De doelstellingen zijn geconcretiseerd via normen en beleid ten aanzien van veiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en maatschappelijke functievervulling door watersystemen.
11. De uitwerking hiervan vindt plaats in de Waterwet, in aanvullende regelgeving, in de Keur waterschap Brabantse Delta 2015, in de Algemene regels en Beleidsregels horende bij de Keur waterschap Brabantse Delta 2015 en in water- en beheerplannen op grond van hoofdstuk 4 van de Waterwet.
12. De vastgestelde normen en het beleid zijn richtinggevend bij de toetsing of de aangevraagde handeling verenigbaar is met de doelstellingen voor het waterbeheer.

Toetsing aan Beleidsregels voor waterkering, waterkwantiteit en grondwater

13. Het verzoek is getoetst aan beleidsregels 15 en 16 van de Beleidsregels voor waterkering, waterkwantiteit en grondwater.

Algemene toetsingscriteria waterkeringen

14. Beleidsregel 15 (algemene toetsingscriteria waterkeringen) stelt dat waterkeringen zijn ontworpen om bescherming te bieden tegen overstrooming van het achterland. Het waterschap hanteert als ideaalbeeld een waterkering in de vorm van een grondlichaam bekleed met een erosiebestendige grasmat vrij van niet-waterkerende objecten als bijvoorbeeld bouwwerken en bomen en struiken. Vanuit haar maatschappelijke betrokkenheid is het waterschap zich er bewust van dat het ideaalbeeld als zodanig niet over de volle lengte van de waterkering realiseerbaar of zelfs wenselijk is. Uit het oogpunt van veiligheid en efficiënt beheer van de waterkering is dit ideaalbeeld wel onderdeel van het referentiekader waaraan (nieuw gewenste) niet-waterkerende en activiteiten getoetst worden.
15. De werkzaamheden vinden plaats in de waterkering, in beschermingszone A en B en in het profiel van vrije ruimte.
16. Waterkeringen worden aangelegd om een maatgevende waterstand te kunnen keren, waarbij bij het ontwerpen van waterkeringen geen rekening wordt gehouden met het aanbrengen van bebouwing en andere "vreemde" objecten.
17. Door ontgravingen, aanvullingen, wijzigingen van constructie en belasting kunnen de sterkte en stabiliteit en daarmee de veiligheid van de waterkering nadelig worden beïnvloed.
18. De werkzaamheden leveren geen belemmering op voor zowel de sterkte en stabiliteit als het beheer en onderhoud van de waterkering. Dit wordt geborgd door het opnemen van voorschriften in de vergunning.

Kabels en leidingen waterkeringen

19. Het doel van beleidsregel 16 (kabels en leidingen waterkeringen) is het beschermen van de functie van waterkeringen als onderdeel van het totale waterstaatkundige systeem. Bij het aanbrengen van kabels en leidingen in het waterstaatswerk en beschermingszones van een waterkering is het voornamelijk van belang dat de waterkerende functie van de waterkering is gegarandeerd. Kabels en leidingen (waaronder drainage) zijn een potentieel risico voor de stabiliteit en de veiligheid van de waterkering.
20. De reden om deze kabel te willen aanleggen is vanwege verzwaring van het laagspanningsnet.
21. Er is aangetoond dat er geen redelijk alternatief is voor de realisatie van het kabeltracé.
22. De kabel ligt haaks kruisend met en parallel aan de waterkering aan de binnendijkse zijde van de waterkering.
23. De kabel wordt op een hoogte van maximaal 80 cm minus de daadwerkelijke dijktafelhoogte (= +4,00 m NAP) gelegd.
24. De kabel kruist de waterkering boven het ontwerppeil bij inzet Volkerak Zoommeer in 2050 (VZM2050 = +1,3 m NAP). Er dienen daarom geen mitigerende maatregelen te worden genomen.
25. De waterkering heeft ter plaatse een zodanige breedte en hoogte en de kabel wordt op een zodanige hoogte aangelegd dat het niet aannemelijk is dat dit leidt tot instabiliteit of een open verbinding met het buitendijks gelegen water.
26. Bij werkzaamheden voor kabels en leidingen binnen het waterstaatswerk dient te worden voldaan aan de landelijke richtlijnen en normeringen voor werkzaamheden in waterstaatwerken.
27. De kabel wordt aangelegd middels open ontgraving en op een diepte die niet leidt tot instabiliteit van de waterkering.
28. Een deel van de bestaande kabel wordt buiten bedrijf gesteld.
29. Tegen het verlenen van de vergunning bestaat dezerzijds onder het stellen van de navolgende voorschriften geen bezwaar.

B E S L U I T:

Aan _____ en zijn rechtverkrijgenden, hierna te noemen vergunninghouder, vergunning te verlenen van het verbod, gesteld in artikel 3.3 van de Keur waterschap Brabantse Delta 2015, voor het:

- aanleggen, hebben en onderhouden van een LS-kabel in de zonering van en kruisend met de regionale waterkering B079 Zuidzeedijk nabij de Tweede Kruisweg 4 te Dinteloord;

in, op of onder een waterkering bij ons waterschap bekend als de B079 Zuidzeedijk in de gemeente Steenberg, één en ander onder de navolgende voorschriften en bepalingen.

I Algemene voorschriften

1. Algemeen

- 1.1. De algemene voorschriften zijn van toepassing tenzij bij bijzonder voorschrift anders is bepaald.
- 1.2. De werken/activiteiten worden uitgevoerd overeenkomstig de bij deze vergunning behorende gewaarmerkte tekeningen met nummers WBD17-02336-A, WBD17-02336-B en B.10598-Ls d.d. 29-6-2017.

- ./
- 2. Melding aanvang en einde werkzaamheden**
- 2.1. Ten minste vijf werkdagen vóór de start van de uitvoering van het werk/de activiteit wordt het waterschap hiervan op de hoogte gesteld. Hiervoor dient gebruik te worden gemaakt van de bijgevoegde antwoordkaart of het webformulier beschikbaar via www.brabantsedelta.nl/startwerkzaamheden.
- 2.2. De werkzaamheden/activiteiten waarvoor vergunning is verleend worden na aanvang van de eerste werkzaamheden/activiteiten in één aaneengesloten periode uitgevoerd, tenzij anders staat vermeld in deze vergunning.
- 3. Aanleg en uitvoering keringen**
- 3.1. In het gesloten seizoen (van 1 oktober tot 1 april) mogen geen handelingen in het waterstaatswerk en bijbehorende beschermingszone A plaatsvinden.
- 3.2. De stabiliteit en veiligheid van de waterkering moet tijdens en na de uitvoering van werkzaamheden worden gegarandeerd.
- 3.3. Op waterkeringen mogen geen machines, (bouw)materialen en/of grond worden opgeslagen.
- 3.4. Tijdens en na afloop van de werkzaamheden moeten alle graaf- en werklocaties worden gecontroleerd op eventuele kwel. Indien wellen of kwelgaten worden geconstateerd moet de vergunninghouder dit onmiddellijk melden bij het waterschap waarbij de locatie op tekening en beeldmateriaal wordt vastgelegd en aan het waterschap worden verstrekt.
- 3.5. De vergunninghouder herstelt op aanzegging van of namens het dagelijks bestuur onmiddellijk alle nazakkingen of zettingen die door het werk/de activiteit ontstaan gedurende twee jaar na uitvoering van de werkzaamheden.
- 3.6. De vergunninghouder herstelt bij beschadiging van de grasmat deze zo spoedig mogelijk in de oorspronkelijke staat, op aanwijzing van de toezichthouder van het waterschap. Indien opnieuw inzaaien noodzakelijk is wordt gebruik gemaakt van het graszaad, type natuurdijk II (30 kg/ha).
- 3.7. Bij de uitvoering van werkzaamheden moet het hectometreringssysteem van het waterschap (betonnen meetpunt met tekstplaat, hectometerpalen of buisjes, asfaltnagels en eventuele verklikpalen) onaangeroerd blijven. Bij beschadiging of verplaatsing van hectometrische elementen komen kosten van herplaatsing of herstel voor rekening van de vergunninghouder.
- 4. Toezicht**
- 4.1. Gedurende de uitvoering van het werk/de activiteit is (een kopie van) deze vergunning op de locatie van het werk/de activiteit aanwezig.
- 5. Onderhoud**
- 5.1. De werken worden door en voor rekening van de vergunninghouder uitgevoerd en in goede staat onderhouden.
- 6. Wijzigingen**
- 6.1. Wanneer tijdens de uitvoering aanpassingen noodzakelijk zijn van de in de vergunning voorgeschreven werken en maten, wordt dit onmiddellijk schriftelijk, voorzien van tekening(en) en/of rapporten, overlegd met afdeling vergunningen van het waterschap. De aanpassingen kunnen pas worden uitgevoerd na goedkeuring van het waterschap. Een aanpassing kan mogelijk leiden tot een nieuw besluit.
- 7. Calamiteiten**
- 7.1. Indien zich tijdens de uitvoering of het gebruik van de vergunning een calamiteit voordoet, neemt de vergunninghouder onmiddellijk contact op met het waterschap (076 564 10 00).

II Bijzondere voorschriften

- 8. Kabel - kruising d.m.v. open ontgraving**
- 8.1. Voor zover de kabel binnen de waterkering en/of beschermingszone ligt, wordt voldaan aan de NEN-normen 3650 en 3651 en NPR 3659, zoals die gelden op het moment dat vergunning is verleend.
- 8.2. De kabel moet het dijkprofiel volgen met boven de kabel een gronddekking van 60 tot 80 cm of minder.
- 8.3. De kabel moet de waterkering zoveel mogelijk haaks kruisen.
- 8.4. Een kabel die de waterkering kruist moet binnen de zonering van de waterkering als één stuk gelegd worden.
- 8.5. Sleufontgravingen moeten gefaseerd worden uitgevoerd, zodat nooit de gehele kruin wordt doorgraven.
- 8.6. Bij het aanleggen van de kabel wordt rekening gehouden met reeds aanwezige kwelschermen en/of kleikisten. Deze dienen in stand te worden gehouden en bij roering van de constructie dienen deze te worden hersteld.
- 8.7. Ingravingen in de waterkering mogen niet langer duren dan voor het aanleggen of verwijderen van de kabel noodzakelijk is.

8.8. Na beëindiging van het gebruik van een kabel moet deze direct door en op kosten van de vergunninghouder uit de waterkering worden verwijderd. Voor het verwijderen dient een aparte watervergunning aangevraagd te worden.

9. Kabel, leiding, mantelbuis - parallel aan kering d.m.v. open ontgraving

- 9.1. Voor zover de kabel/mantelbuis binnen de waterkering of beschermingszone ligt, wordt voldaan aan de NEN-normen 3650 en 3651 en NPR 3659, zoals die gelden op het moment dat vergunning is verleend.
- 9.2. De kabel/mantelbuis moet het dijkprofiel volgen met boven de kabel/leiding/mantelbuis een gronddekking van 60 cm of minder.
- 9.3. Een kabel/leiding dient binnen de zonering van de waterkering trekvast of uit één stuk te gelegd te worden.
- 9.4. De uiteinden van de mantelbuis met de daarin liggende leiding, moet over een lengte van tenminste 0,25 meter waterdicht en zanddicht afgesloten worden met een rot- en krimpvrij materiaal (zoals flexibel synthetisch rubber).
- 9.5. Bij het aanleggen van de kabel/mantelbuis wordt rekening gehouden met reeds aanwezige kwelchermen en/of kleikisten. Deze dienen in stand te worden gehouden en bij roering van de constructie dienen deze te worden hersteld.
- 9.6. Sleufontgravingen in de lengterichting van de waterkering moeten in segmenten worden uitgevoerd. De lengte van deze segmenten bedraagt maximaal 25 meter.
- 9.7. Ingravingen in de waterkering mogen niet langer duren dan voor het aanleggen of verwijderen van een kabel of mantelbuis noodzakelijk is en moeten aan het eind van elke werkdag worden gedicht.
- 9.8. Na definitieve beëindiging van het gebruik van een kabel, leiding, mantelbuis moet deze direct door en op kosten van de vergunninghouder uit de waterkering worden verwijderd.

Breda, 22 augustus 2017
Namens het dagelijks bestuur,
Hoofd afdeling vergunningen

Mededelingenblad

Algemeen

Belanghebbende die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen hiertegen bezwaar maken. Wij adviseren u daarom om geen gebruik van de vergunning te maken, zolang voor belanghebbenden nog een mogelijkheid bestaat om daartegen bezwaar in te stellen en indien dat gebeurd, te wachten met de uitvoering tot dat op het bezwaar is beschikt. Deze vergunning ontheft u niet van de verplichting tot het vragen van eventuele andere benodigde vergunningen en/of (privaatrechtelijke) toestemming(en) (op grond van andere regelingen).

Als gevolg van artikel 6.24 lid 1 van de Waterwet geldt deze vergunning tevens voor de rechtsopvolgers van de vergunninghouder, tenzij bij de vergunning anders is bepaald. Indien deze vergunning overgaat op een rechtsopvolger dient de rechtsopvolger dit binnen vier weken nadat de vergunning voor hem is gaan gelden schriftelijk te melden aan het waterschap (artikel 6.24 lid 2 van de Waterwet).

Als gevolg van artikel 6.22 lid 2 van de Waterwet kan het waterschap de vergunning geheel of gedeeltelijk intrekken indien binnen drie jaar na het verlenen van de vergunning geen gebruik is gemaakt van de vergunning.

Bezwaarmogelijkheden met betrekking tot het besluit

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kunnen belanghebbenden tegen dit besluit een bezwaarschrift indienen. De termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is 6 weken, ingaande op de dag na de dag waarop dit besluit aan u is verzonden. Het bezwaarschrift moet gericht zijn aan het dagelijks bestuur van waterschap Brabantse Delta, Postbus 5520, 4801 DZ te Breda. U dient op de envelop het woord 'bezwaarschrift' te vermelden. Wij verzoeken u om in het bezwaarschrift ook uw telefoonnummer en e-mailadres te vermelden.

Het bezwaarschrift moet de volgende inhoud hebben:

- naam en adres indiener;
- dagtekening;
- het nummer van de vergunning;
- de reden(en) waarom u zich niet met het besluit kan verenigen;
- handtekening indiener.

Een verzoek aan het dagelijks bestuur, overeenkomstig artikel 7:15 Awb tot vergoeding van de kosten die belanghebbenden redelijkerwijs moeten maken in verband met de behandeling van het bezwaar, moet worden gedaan voordat door het dagelijks bestuur op het bezwaar is beslist.

Voorlopige voorziening

Het indienen van een bezwaarschrift schorst het genomen besluit niet. Als een bezwaarschrift is ingediend kan ook een verzoek om een voorlopige voorziening aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Zeeland – West-Brabant, Team Bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda worden gericht. Het verzoek moet de volgende inhoud hebben:

- naam en adres indiener;
- dagtekening;
- omschrijving van het besluit en vermelding van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen;
- een afschrift van het bezwaarschrift en de gronden van het verzoek (reden spoedeisendheid);
- zo mogelijk een kopie van het besluit waarop het bezwaarschrift betrekking heeft;
- handtekening verzoeker.

U kunt ook digitaal een voorlopige voorziening indienen bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/Burgers>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt een bedrag aan griffierecht geheven.

Is bezwaar de juiste aanpak voor uw probleem?

De ervaring leert dat een bezwaarschriftprocedure vaak niet aansluit bij hetgeen u als belanghebbende met het bezwaar wilt bereiken. Als u zich afvraagt of het voor u zinvol is om een bezwaarprocedure te starten, kunnen de volgende vragen en aandachtspunten behulpzaam zijn bij het maken van uw afweging:

- Is het u voldoende duidelijk wat een bezwaarprocedure inhoudt?
- Is de inhoud van het besluit duidelijk voor u en wat het concreet voor u betekent? Of heeft u behoefte aan toelichting?
- Kloppen de gegevens over u in het besluit en heeft u alle gegevens verstrekt?
- Vindt u dat de wijze waarop bij de besluitvorming met u of uw belangen is omgegaan niet correct is? Zo ja, wat wilt u hiermee doen?
- Kunt u beoordelen of het besluit inhoudelijk juist is of niet? Of heeft u daarvoor meer informatie nodig?
- Als u het besluit onjuist vindt, wat zijn dan uw argumenten?
- Welk doel wilt u met uw bezwaar tegen het besluit bereiken? Wat verwacht u van het waterschap?
- Weet u of u met uw bezwaar dit doel ook kunt bereiken?

Indien u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar van het waterschap die in het briefhoofd vermeld is. Ook indien u van plan bent om een bezwaarschrift in te dienen verzoeken wij u om contact op te nemen met het waterschap om te verkennen of het indienen van een bezwaar voor u de geschikte aanpak is.

KLIC

Met betrekking tot de werkzaamheden wil het waterschap de aandacht vestigen op het feit dat de grondroerder wettelijk verplicht is om de ligginggegevens op te vragen en verder onderzoek te doen naar de exacte ligging van de kabels en leidingen. Het kaartmateriaal dient op de graaflocatie aanwezig te zijn. Dat betekent ook dat de feitelijke graver kennis moet nemen van de ligging van de kabels en leidingen. En er mag pas gegraven worden als er een graafmelding is gedaan en de respons daarop is ontvangen.

16 Kabels en leidingen in en nabij a-wateren en b-wateren

1. Criteria

1. Vrijstelling wordt verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid van de Keur voor het aanleggen, verwijderen en behouden van kabels en leidingen onder, boven of langs b-wateren.
2. Vrijstelling wordt verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.1 eerste lid van de Keur voor het aanleggen en behouden van kabels en leidingen onder of langs a-wateren en in de daarbij behorende beschermingszone, indien de kabels en leidingen:
  - a. niet worden aangelegd of behouden in het profiel van vrije ruimte;
  - b. haaks op de watergang worden gelegd, dient de afstand te zijn:
    - minimaal 1 meter onder de waterbodem, of
    - minimaal 2 meter onder de waterbodem bij een watergang waar beschoeiing aanwezig is, of
    - minimaal 2,5 meter onder de waterbodem van een vaarweg, en
    - minimaal 1 meter, gemeten haaks op het taludvlak, en
    - minimaal 1 meter onder de beschermingszone, en
    - minimaal 1 meter onder een ondersteunend kunstwerk;
  - c. parallel aan de watergang op ten minste 1 meter afstand horizontaal en verticaal gemeten uit de insteek worden gelegd.
3. Vrijstelling wordt verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.1 eerste lid van de Keur voor het verwijderen van kabels en leidingen onder of langs a-wateren en in de daarbij behorende beschermingszone, indien de waterafvoer ter plaatse te allen tijde gewaarborgd blijft.
4. Vrijstelling wordt verleend van het verbod, bedoeld in artikel 3.1 eerste lid van de Keur voor het aanleggen, verwijderen en behouden van kabels en leidingen over a-wateren en de daarbij behorende beschermingszone, indien de kabels en leidingen:
  - a. bevestigd zijn aan, dan wel samenvallen met bestaande bruggen of stuwen over het oppervlaktewaterlichaam, of
  - b. bij andere ondersteunende kunstwerken dan bedoeld in vorig lid, worden aangelegd met een minimale afstand van 0,30 meter tussen ondersteunend kunstwerk en kabel of leiding en er bij een kabel een overlengte is van minimaal 1 meter, in de vorm van een lus.

2. Voorschriften

- a. Degene die een kabel of leiding aanlegt als bedoeld in het tweede lid onder b, voert de kruising uit door middel van een gestuurde persing of boring.
- b. De kabel of leiding onder een beschermingszone bezit voldoende draagkracht voor het dragen van machines ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden aan het oppervlaktewaterlichaam.
- c. Degene die een kabel of leiding aanlegt of verwijdert als bedoeld in het eerste, tweede, derde of vierde lid van de criteria herstelt na uitvoering van de werkzaamheden de beschermingszone, talud en waterbodem, zodanig dat de stabiliteit van het waterstaatswerk en de beschermingszone wordt gegarandeerd en het uit te voeren onderhoud niet wordt belemmerd.

1. Toelichting

Begripsbepaling

Leidingen: Mediumvoerende buisconstructies, die geen lozingswerk zijn en niet in open verbinding staan met oppervlaktewater.

Gestuurde persing of boring: een sleufloze boortechniek waarbij obstakels zoals oppervlaktewater diep onder het maaiveld kunnen worden gepasseerd.

Kabel: Onder kabels vallen voorzieningen voor het aanleggen, hebben en onderhouden van onder andere elektriciteits-, signaal en telecommunicatievoorzieningen.

Motivering

Het leggen en verwijderen van kabels en leidingen onder of over oppervlaktewaterlichamen en hun beschermingszone komt regelmatig voor. Het gebeurt veelal door gespecialiseerde bedrijven in opdracht van nutsbedrijven. Verwacht wordt dat de daarop betrekking hebbende NEN-normen worden toegepast. Indien gebruik wordt gemaakt van bestaande infrastructurele werken, in eigendom van het waterschap, moet hier toestemming voor worden verkregen.